

Posudek oponenta diplomové práce:

Název práce: **Životní strategie úspěšných žen s dětmi ve vztahu k osobnímu a profesnímu životu**

Autorka: **Bc. Kristýna Horká**

Vedoucí: PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.

K výběru zkoumaného tématu a k výzkumným otázkám: Téma, které si autorka zvolila, tj. zkoumání identitních strategií úspěšných žen s dětmi týkajících se vztahu osobní, rodinné a pracovní sféry, lze považovat za velmi podstatné a aktuální. Autorka uvádí, že hlavní motivací jejího výzkumu je nabídnout pohled na problém harmonizace profesního a rodinného života, tj. na problém, který se v nějaké míře týká velké části populace. Autorka identifikuje určitou „mezeru“ ve zkoumání této problematiky, kde se výzkumy zaměřují z velké části na sociálně-právní aspekt, a zaměřuje se na to, jak ženy samotné reflektují proces „kloubení“ zmíněných oblastí života. Výzkumné otázky (1. Proč se aktérky rozhodly zachovat profesní život současně se svou mateřskou rolí? 2. Jakým způsobem a na základě kterých faktorů si ženy vytvářejí svou identitu? 3. K jakým strategiím skloubení rodinného a profesního života se ženy uchylují?) považují za náležité a vhodně položené.

Ke zvolenému výzkumnému postupu: Autorce jde o zachycení a porozumění zkušenosti zkoumaných žen a utváření jejich identity, proto ve svém výzkumu akcentuje idiografický aspekt, současně však její zkoumání směřuje k určitým obecnějším souvislostem. Volbu polo-strukturovaného rozhovoru inspirovaného narativním přístupem lze z tohoto hlediska považovat za náležitou. Rovněž lze za vhodný nástroj, umožňující a usnadňující následné vedení rozhovorů, považovat využití metody „osy života“. Kritéria a způsob výběru zkoumaných žen (úspěšnost v profesi, věk potomků) jsou zvoleny promyšleně a vzhledem ke zkoumanému tématu vhodně.

K analýze a interpretaci dat: Autorka se inspirovuje zakotvenou teorií, sama však uvádí, že o zakotvenou teorii ve striktním slova smyslu se zde nejedná, a to v tom smyslu, že již před analýzou věděla, jaké fenomény hodlá sledovat. Řadou následných kroků inspirovaných zakotvenou teorií generuje pět témat, která jí slouží jako osnova analyzujícího textu práce. Identifikovaná témata spolu navzájem souvisí a vytvářejí tak základ pro následnou souhrnnou interpretaci. Autorka se zde vhodným způsobem pohybuje mezi citací klíčových pasáží z

rozhovorů a analyzujícím textem. Na základě toho poté přechází k určitému zobecňujícímu, vysvětlujícímu modelu. V tomto modelu je základním konceptem hodnotová orientace. V přehledném schématu (str. 70) vychází tento systém z osobnosti. Přestože autorka v práci na více místech reflektuje zakotvení hodnotových orientací v socio-kulturně sdílených systémech hodnot a přesvědčení, ve vlastním modelu (tj. v grafickém vyjádření interpretačního schématu) tento „vnější“ zdroj zvýznamňování a hodnocení tak trochu chybí. Dále zde autorka přehledným způsobem uchopuje různé způsoby, jakým je dáván význam práci a mateřství. Toto schéma dává dobrou možnost uchopit vztah kategorií, jako jsou „seberealizace“, „kompenzace“, „sociální konvence“ ad. Centrálním prvkem tohoto modelu je proces „kloubení“ či harmonizace, tj. různé strategie a praktiky vyjednávání uvádějící v soulad dvě zmíněné oblasti. Autorka zde uspokojivým způsobem vyřešila to, co často představuje problém v tomto typu výzkumů, tj. aby se cosi z komplexního přediva analytických kategorií (a na nich založených souvislostí a kauzalit) přehledně „zarýsovalo“ v dobře představitelném a alespoň do jisté míry obecně platném schématu.

K diskusi (k nastolení rámce teoretických souvislostí): V diskusi autorka umísťuje své poznatky získané v empirické části do určitého rámce „srozumitelných souvislostí“ (tj. konceptů a teorií). Mj. zde nastoluje tradiční protiklad individuálního aktérství (volby, zkušenosti) a sociální struktury, následně pak také rozlišení soukromého a veřejného, a také genderové identity a genderové role. Takovýto kontext uvažování o „kloubení“, ať už harmonickém či konfliktním, lze považovat za vhodný. V tomto kontextu pak identifikuje a dobře pojmenovává několik strategií tohoto „kloubení“. Tato část, ve které se autorka znovu vrací k empirickým datům, představuje dobré završení a zakončení její práce.

Celkové hodnocení: Diplomová práce Bc. Kristýny Horké splňuje formální kritéria a obsahuje všechny stanovené součásti. Práce splňuje požadavky standardně kladené na tento druh textů. Ve své diplomové práci autorka prokázala schopnost analyzovat a interpretovat zkoumaná data a vztahovat je ke kontextu teoretických souvislostí. Proto tuto práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení známkou **výborně**.

V Praze 1. září 2013

Vladimír Chrz